

**1 TEMMUZ 2014 TARİHİNDEN İTİBAREN GEÇERLİ
VERGİDEN İSTİSNA KIDEM TAZMİNATI, ÇOCUK
YARDIMI VE
AİLE YARDIMI İÇİN YAPILAN ÖDEMELERDE
İSTİSNA SINIRI**

ÖZET : 1.7.2014- 31.12.2014 tarihleri arasında geçerli olmak üzere uygulanacak gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı, çocuk yardımı tutarları.

14/8/2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşmede kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak

Toplu Sözleşmenin 7'inci maddesinde

- (1) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin;
- a) 2013 yılı Aralık ayı endeksinin 2013 yılı Haziran ayı endeksine göre altı aylık değişim oranının %3 'ü, aşması halinde, 5 inci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ile ücret tavanları, söz konusu altı aylık veya oniki aylık dönemlere ilişkin enflasyon rakamının ilan edildiği ayın 1'inden geçerli olmak üzere aşan kısım kadar artırılır. "

5 inci maddesinin dördüncü fıkrasında;

- "(4) Maliye Bakanlığı, 7 nci maddede öngörülen hallerin gerçekleşmesi durumunda birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirlenmiş olan katsayıları, sözleşme ücreti artış oranlarını ve ücret tavanlarını, anılan fıkralarda belirlenmiş olan artış oranı ile 7 nci

Sirküler Rapor 01.07.2014/148-2

madde uyarınca verilecek enflasyon farkını yansıtabak şekilde yeniden belirler ve duyurur. "

düzenlemesi yer almıştır.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 3 Ocak 2014 tarihli ve 27998389.115913 sayılı Yazısında; 1/1/2014-31/12/2014 döneminde geçerli olmak üzere; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,076998), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (1,205274), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,024416) olarak belirlendiği ifadelerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan bu yıl Temmuz ayında memur maaşlarında herhangi bir artış gerçekleşmemiştir. Bu durumda kıdem tazminatı, **gelir vergisinden müstesna** çocuk yardımı ve aile yardımı tutarlarında 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren bir değişiklik meydana gelmemektedir. Buna karşılık asgari ücrete dayalı hesaplamalarda 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren meydana gelen artış dikkate alındığında, sigorta primine esas kazançlardan istisna tutulacak yemek parası, çocuk zammı ve aile yardımı tutarlarına ilişkin tutarlarda değişiklik meydana gelmektedir.

Buna göre 1.1.2014-31.12.2014 tarihleri arasında uygulanmak üzere açıklanan memur maaş katsayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibiydi.

Katsayılar	01.01.2014-31.12.2014
Memuriyet Katsayısı	0,076998
Memuriyet Taban Aylığı Katsayısı	1,205274

Bu verilere göre gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı, çocuk yardımı tutarları ve aile yardımı tutarları ile prime esas kazançlardan istisna tutulacak yemek parası, çocuk zammı ve aile zammı (yardımı) tutarları aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

A- Kıdem Tazminatı

Kıdem tazminatına ilişkin yasal düzenleme, 4857 sayılı İş Kanununun 120'nci maddesi¹ uyarınca halen yürürlükte olan 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesinde yer almaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesi² uyarınca kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulacaktır. Kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklı olduğundan ve bugüne kadar Kıdem Tazminatı Fonu'na ilişkin yasal düzenleme yapılmadığından halen kıdem tazminatının 1475 sayılı Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ödenmesi gerekmektedir.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için

¹ Madde düzenlemesi aşağıdaki gibidir:
Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 120 – 25.8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

² Madde düzenlemesi aşağıdaki gibidir:

Geçici Madde 6 - Kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulur. Kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklıdır.

ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçememektedir³. Bir başka deyişle, kıdem tazminatının hesaplanmasında üst sınır bulunmaktadır.

Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanununun 25/7'inci maddesinde 1475 ve 854 sayılı Kanun'lara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanun'a göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz) gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu kapsamda kıdem tazminatlarının gelir vergisinden istisna edilen tutarının hesaplanmasında memuriyet aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı katsayısı dikkate alınarak hesaplama yapılmaktadır.

01.01.2014-31.12.2014 döneminde geçerli kıdem tazminatı tavanı

14/8/2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşme ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 3 Ocak 2014 tarihli ve 27998389.115913 sayılı Yazısı ile 1/1/2014-31/12/2014 döneminde geçerli olmak üzere açıklanan yeni memur katsayı rakamlarına göre Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna ödenen aylık dikkate alındığında, bu dönemde geçerli olan Kıdem Tazminatı Tavanı aşağıdaki olmaktadır.

³ “Değişik: 10/12/1982 - 2762/1 md.) Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemez.”

Sirküler Rapor 01.07.2014/148-5

01.01.2014-31.12.2014	Dönemi Kıdem Tazminatı Tavanı
(1500 + 8000) x 0,076998	= 731,48
(1000 x 1,205274)	= 1205,27
(500 x 0,076998)	= 38,50
(1500 + 8000) x 0,076998 x 200%	= 1462,96
Toplam	3.438,22

Bu durumda, 1.1.2014 tarihinden itibaren Gelir Vergisinden istisna edilecek kıdem tazminatı tutarı **3.438,22** dir.

Böylece kıdem tazminatı tavanı; 2005-2014 yılları arasında aşağıdaki gibi olmaktadır.

01.01.2005 – 30.06.2005 tarihleri arasında	1.648,90 TL
01.07.2005 – 31.12.2005 tarihleri arasında	1.727,15 TL
01.01.2006 – 30.06.2006 tarihleri arasında	1.770,63 TL
01.07.2006 – 31.12.2006 tarihleri arasında	1.857,44 TL
01.01.2007 - 30.06.2007 tarihleri arasında	1.960,69 TL
01.07.2007 - 31.12.2007 tarihleri arasında	2.030,19 TL
01.01.2008 - 30.06.2008 tarihleri arasında	2.087,92 TL
01.07.2008 - 31.12.2008 tarihleri arasında	2.173,18 TL
01.01.2009 - 30.06.2009 tarihleri arasında	2.260,04 TL
01.07.2008 - 31.12.2009 tarihleri arasında	2.365,16 TL
01.01.2010 - 30.06.2010 tarihleri arasında	2.423,88 TL
01.07.2010 - 31.12.2010 tarihleri arasında	2.517,01 TL
01.01.2011 - 30.06.2011 tarihleri arasında	2.623,23 TL
01.07.2011 – 31. 12.2011 tarihleri arasında	2.731,85TL
01.01.2012-30.06.2012 tarihleri arasında	2.917,27 TL,
01.07.2012 – 31. 12.2012 tarihleri arasında	3.033,98 TL
01.01.2013-30.06.2013 tarihleri arasında	3.129,25
01.07.2013– 31.12.2013 tarihleri arasında	3.254,44
01.01.2014– 31.12.2014 tarihleri arasında	3.438,22

Brüt ücret üzerinden hesaplanması gereken kıdem tazminatından sadece damga vergisi kesintisi (Binde **7,59 oranında**) yapılması gerekmektedir.

B- Gelir Vergisinden Müstesna Çocuk Yardımı

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 25/4'üncü maddesinde⁴ hizmet erbabına ödenen çocuk zamlarının Gelir Vergisinden istisna olduğu ancak, bu zamların devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlasının vergiye tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Çocuk yardımını hesabında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 202'nci maddesi⁵ esas alınmaktadır. Aynı Yasanın 206'ncı maddesinde çocuk yardımının verilmeyeceği hallerde belirtilmiştir.

Bu durumda, 01.01.2014 tarihinden itibaren uygulanacak katsayı rakamlarına 1/1/2014-31/12/2014 tarihleri arasında geçerli olacak gelir vergisinden istisna olacak çocuk zammı tutarları; aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

⁴ Tazminat ve yardımlarda:

Madde 25 – Aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar Gelir Vergisinden müstesnadır:

...

4. Hizmet erbabına ödenen çocuk zamları (Bu zamlar Devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlası vergiye tabi tutulur.);

..

⁵ AİLE YARDIMI ÖDENEĞİ:

Madde 202 - Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

(Değişik fıkra: 27/06/1989 - KHK - 375/10 md.) Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500 *1* , çocuklarından herbiri için de 250 *1* gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırılmış) *2* aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. (Mülga cümle: 13/02/2011-6111 S.K 117. mad.) Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. (Ek : 09/04/1990 - KHK-418/7 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 05/02/1992 tarih ve E.1990/22, K.1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenlenen fıkra: 18/05/1994 -KHK- 527/9 md.) Bu fıkrada yer alan gösterge rakamlarını 3 *1* katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir.

Sirküler Rapor 01.07.2014/148-7

01.01.2014-31.12.2014	Tarihleri Arasında		
Tek Çocuk İçin	TL		
0-6 yaş grubu	500 x	0,076998 =	38,50
6 yaş üstü	250 x	0,076998 =	19,25
Birden fazla çocuğu olanlar			
Çocuklardan iki veya daha fazlası 0-6 yaş grubunda olanlar	38,5 x	2 =	77,00
Çocuklardan biri 0-6 yaş grubunda olanlar için	38,5 +	19,2495 =	57,75
Çocukların tümü 0-6 yaş grubunun üstünde olanlar	19,25 x	2 =	38,50

C- Aile Yardımı

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu 202'nci maddesine göre Devlet memurlarına ödenmekte olan aile yardımının göstergesi 1.500 olarak uygulanmaktaydı. Bu oran önce 5 Ocak 2011 tarihli ve 27806 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2011/1241 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 4 üncü maddesi ile 1 Ocak 2011 tarihinden geçerli olmak üzere 1.823'e, daha sonra **2011/2022 sayılı BKK** ile 1 Temmuz 2011 tarihinden itibaren 2.134'e yükseltilmişti.

Buna göre kamu sektöründe çalışanların çalışmayan eşleri için aile yardımı 2014 yılında aşağıdaki gibi olmuştur.

Dönemi	Gösterge	Katsayı	Tutar
01.01.2014-30.06.2014	2134	0,076998	164,31
01.07.2014-31.12.2014	2134	0,076998	164,31

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 203'üncü maddesinde " Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez." düzenlemesi yer almaktadır.

D- PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK YEMEK PARASI, ÇOCUK ZAMMI VE AİLE ZAMMI (YARDIMI) TUTARLARI

Sirküler Rapor **01.07.2014/148-8**

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 4958 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacağı, bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemelerin prime tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 80'ini maddesinin (b) fıkrasında sigortalıların prime esas kazançlarının belirlenmesi ile ilgili olarak “Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tabi tutulmaz.” düzenlemesi yer almıştır.

Ayrıca konuyla ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının “Sigorta Primlerinin Hesabına Esas Tutulacak Kazançların Aylık Tutarının Tespitinde Nazara Alınmayacak Olan Yemek Parası ile Çocuk ve Aile Zamlarının Günlük ve Aylık Tutarlarının Tespitine İlişkin Tebliği” 29.01.2004 tarih ve 25361 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

28 Eylül 2012 tarihli ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5510 Sayılı Kanunun 4 Üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (A) Ve (B) Bentleri Kapsamındaki Sigortalılar İle Sadece Genel Sağlık Sigortasına Tabi Sigortalıların Prime Esas Tutulacak Kazançlarına Dair Tebliğ’in “2.2- Kısmen prime tabi tutulacak kazançlar” başlıklı bölümünde

- **Yemek paraları ile ilgili olarak** “Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmemesi şartıyla, fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak 16 yaşından büyükler için belirlenen **günlük asgari ücretin % 6 sınırı**, yemek verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak

Sirküler Rapor 01.07.2014/148-9

miktarı, aylık prime esas kazançların tespitinde dikkate alınmayacak, dolayısıyla bu tutardan prim kesilmeyecektir.”

- **Çocuk zammı ile ilgili olarak** “Sigortalıya çocuk zammı adı altında yapılan ödemelerden, sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan çocuklarından 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitimi Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ya da işletmelerde meslekî eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın 5510 sayılı Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayanlarından en fazla iki çocuğa kadar (iki çocuk dahil) olanları için, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın iki çocuğu geçmemek kaydıyla, çocuk başına her yıl belirlenen **aylık asgari ücretin %2'si** oranındaki tutarı, aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.”
- **Aile zammı ile ilgili olarak** “Sigortalılara aile zammı adı altında yapılacak ödemelerin, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın, sigortalının eşinin 5510 sayılı Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmaması ve Kurumdan gelir veyahut aylık almaması durumunda, 16 yaşından büyükler için belirlenen **aylık**

Sirküler Rapor **01.07.2014/148-10**

asgari ücretin %10'u oranındaki tutar aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır.”

açıklamaları yer almıştır.

Diğer taraftan 31 Aralık 2013 tarihli ve 28868 3. Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 31/12/2013 tarihli ve 2013/1 sayılı ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU KARARI ile **01.01.2014-30.06.2014** döneminde uygulanacak asgari ücret aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

YAŞ	01.01.2014 -30.06.2014	
	Brüt Günlük (TL)	Brüt Aylık (TL)
16 yaşından büyükler için	35,70 (otuzbeş yetmiş)	1.071

01.07.2014-31.12.2014 tarihleri arasında uygulanacak asgari ücret ise aynı Kararda aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

YAŞ	01.07.2014 -31.12.2014	
	Brüt Günlük (TL)	Brüt Aylık (TL)
16 yaşından büyükler için	37,80 (otuzyediyedi seksen)	1.134

Buna göre 2014 yılı ile ilgili olarak hesaplanan çocuk zammı, aile zammı ve yemek parası ile ilgili hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

1- Çocuk Zammı

Sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak çocuk zammı tutarı 2014 yılı için aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

ÇOCUK ZAMMI İSTİSNA TUTARI

Sirküler Rapor **01.07.2014/148-11**

Dönemi	16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücret tutarı	İstisna Oranı	Aylık İstisna Tutarı (TL)
01.01.2014-30.06.2014 tarihleri arasında	1.071	0,02	21,42
01.07.2014-31.12.2014 tarihleri arasında	1.134	0,02	22,68

2- Aile Zammı

Sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak aile yardımı tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

AİLE ZAMMI İSTİSNA TUTARI				
Dönemi	16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücret tutarı	İstisna Oranı	Aylık İstisna Tutarı (TL)	
01.01.2014-30.06.2014 tarihleri arasında	1071	0,1	107,10	
01.07.2014-31.12.2014 tarihleri arasında	1134	0,1	113,40	

[Aile Zammı (Yardımı): Sadece kamu personeli için gelir vergisinden istisna olup, özel sektörde çalışanlar için vergiye tabidir.]

3- Yemek Parası:

Yemek parası olarak yapılan ödemelerin, işyerinde veya müstemilatında **yemek** verilmemesi şartıyla fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak **16 yaşından büyükler için her yıl belirlenen günlük asgari ücretin % 6'sının yemek parası** verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunmaktadır.

Buna göre sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak yemek parası tutarı 2014 yılı için aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

YEMEK PARASI İSTİSNA TUTARI

Sirküler Rapor 01.07.2014/148-12

Dönemi	16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücretin günlük tutarı	İstisna Oranı	Günlük İstisna Tutarı (TL)
01.01.2014-30.06.2014 tarihleri arasında	35,7	0,06	2,14
01.07.2014-31.12.2014 tarihleri arasında	37,8	0,06	2,27

Saygılarımızla...

TÜRMOB Sirküler Rapor

